

Torsdag, 23 marts 2017

Hvorfor forskes der i tidlige indsatser?

Skrevet af Laurits Wullum Jensen & Ida Storm

Der er forsket rigtig meget i effekten af tidlige indsatser gennem de sidste femten år, og interessen er kun steget. Denne artikel bringer dig hovedpointerne fra to nyere forskningsreviews, der stiller skarpt på, hvorfor det er så vigtigt at undersøge tidlige indsatser, og hvilken viden vi gennem årene har nået at opbygge på dette område.

Pexels

Løn, sundhed, IQ og uddannelse kan afhænge af vilkår i barndommen

Forskningen har i mange år kunne vise, at begivenheder i fosterstadiet og den helt tidlige barndom kan forudsige børns udvikling helt op i voksenårene. I forrige nyhedsbrev om CRUNCH kunne du læse om James Heckman, der argumenterer for, at det er mest omkostningseffektivt at investere i de første tre år af barnets liv (samt følge op på disse investeringer løbende) – eller med andre ord: at vi sparer penge på den lange bane, hvis vi starter at støtte udsatte børn tidligt i livet. Heckmans artikel er snart ti år gammel. En af grundene til den fortsatte interesse for tidlige indsatser er, at forskerne stadig opdager flere og flere forhold i den tidlige barndom, der kan forudsige vores muligheder i voksenlivet – og flere og flere forhold hos voksne, der kan spores tilbage til barndommens livsvilkår. For eksempel viser et dansk studie fra 2016, at børn af mødre med voldsom influenza under graviditeten tjener gennemsnitligt 10 % mindre i voksenlivet. Og er forældrenes indkomst lav, øger det børnenes risiko for dårligere skoleresultater. Vi ser, at både løn, sundhed, IQ, uddannelse og endda personlighed hænger sammen med individets helt tidlige barndom og fosterstadiet – det viser Douglas Almond m.fl. i et nyt stort forskningsreview (1).

Hvordan retter vi op på tidlige skader?

Hvis begivenheder i den tidlige barndom former og sætter rammer for menneskers voksenliv og muligheder, så er spørgsmålet, hvad man kan gøre for at hjælpe børn, der i fosterstadiet eller den tidlige barndom har været udsat for begivenheder, som kan have en negativ betydning for deres liv. Børn er mest sårbare helt tidligt i livet. Derfor diskuterer forskerne, i hvilken grad det er muligt at rette op på tidlige skader flere år senere, hvor barnet er mindre påvirkeligt. Økonomernes bekymring er, at hvis man investerer i et barn senere i livet, hvor det ikke er lige så påvirkeligt, risikerer samfundet at spille en masse ressourcer, der kunne være gået til andre børn (1).

Pexels

Hurtig indsats og høj kvalitet

Det er ikke ligegyldigt, hvordan tidlige indsatser til børn gennemføres. Tilingen kan være helt central. Det viser et studie, hvor forskerne gav A-vitamintilskud til børn i Bangladesh, hvis mødre var blevet udsat for chok tidligt i graviditeten, da de havde overværet en voldsom tornado i området. Børn, der fik tilskuddet inden for de første tre måneder, oplevede ingen negative effekter af chokket. Samtidig viser et andet forskningsprojekt, at indsatser senere i barndommen til børn, som også havde været påvirket af voldsomt vejr i fosterstadiet, havde langt ringere effekt (1). Det kan være tegn på to ting – enten at hjælpen er mest effektivt, hvis den tilbydes straks efter, skaden er sket, eller også er indsatser altid mest effektive, når børnene stadig er i maven eller helt små. Et andet element, der er vigtigt for effektive indsatser, er kvaliteten af dem. Det kan lyde indlysende, at projekter med god støtte og høje kvalitetskrav giver bedre resultater, men forskningen viser, at store, landsdækkende indsatser kan variere i kvalitet fra sted til sted. Dårlige indsatser kan endda have en negativ indflydelse på børnene. Det gælder eksempelvis ressourcestærke forældres børn, der i stedet for at blive passet i et stimulerende hjemmemiljø, tilbringer dagen i en institution af lav kvalitet. Det viser blandt andet et studie af et førskoleprogram i Canada (2).

Forældrenes vigtige rolle

Kvaliteten af den tidlige investering er vigtig, og derfor har forældre en stor rolle at spille for børns udvikling. Forældrene kan både have en betydning for, hvilke positive og negative begivenheder børnene bliver udsat for, og hvor stor effekt disse begivenheder kommer til at have på børnenes liv. Langtidsskader af negative begivenheder ses oftere hos børn af fattige forældre. Det kan både være fordi, børnene bliver udsat for flere negative begivenheder, og fordi forældrene ikke råder over så mange ressourcer til at støtte barnet. Det er en kompliceret affære at skabe effektive indsatser målrettet forældre. Forskning om målrettet sundhedsplejebesøg til svage familier har vist mange positive effekter. En af årsagerne kan være, at sundhedsplejerskerne er med til at påvirke forældrenes egne evner til at passe på deres børn. Det er en tiltrækkende tanke for beslutningstagere at kunne uddanne forældre, men det har dog vist sig svært at lave indsatser, som direkte påvirker forældrenes opførsel og holdninger. De mest succesfulde indsatser, målrettet forældres opdragelse, har været dem, som har forsøgt at udstyre forældrene med relevant viden og give dem tilbud, de selv efterspørger, såsom dagpleje og sundhedsplejerskebesøg (2).

Fortiden giver os et hint om fremtiden

Vi ved stadig ikke alt om, hvordan den tidlige barndom hænger sammen med udviklingen gennem livet, og hvad der kan gøres for at påvirke denne udvikling. Flere forskningsprojekter viser, at indsatser i de første år har betydning for børnenes skoleforløb og testresultater, men der mangler viden om, hvor ofte disse effekter varer ved gennem livet, eller om deres betydning bliver mindre og mindre, jo ældre barnet bliver. Studier, der følger op på børnenes liv i voksenårene, er meget dyre, og det er svært at vide, om de overhovedet vil bringe brugbare resultater. Derfor kigger mange forskere bagud og genbruger tidligere undersøgelser og data. Ved at koble ældre undersøgelser med nye data, eksempelvis fra de danske registre, kan forskerne gøre nye opdagelser uden at skulle vente 30 år.

Kilder

[1. Almond, Douglas; Janet Curie & Valentina Duque \(2017\). Childhood Circumstances and Adult Outcomes. Cambridge: National Bureau of Economic Research. Working paper.](#)

[2. Almond, Douglas & Janet Curie \(2010\). Human Capital Development Before Age Five. Cambridge: National Bureau of Economic Research. Working paper.](#)

• Faktaboks:

CRUNCH er et samarbejde mellem Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Frederiksberg Kommune og Center for Børneliv. CRUNCH er støttet af Innovationsfonden.

Center for Børnelivs rolle i projektet er at bygge bro mellem forskning og praksis. Det gør vi ved at samle op på hvad fagprofessionelle efterlyser forskning om og ved løbende at formidle CRUNCH-resultater til fagprofessionelle læsere.

Læs mere om CRUNCH [her](#).

Tweet

Like

Be the first of your friends to like this.